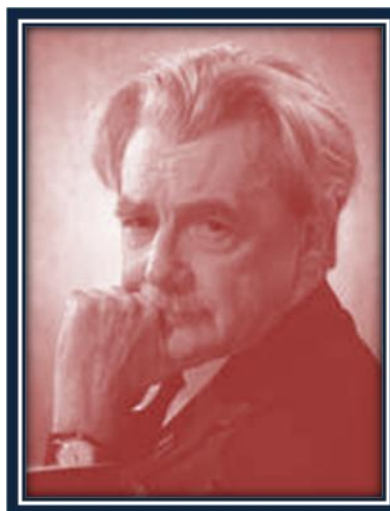

**Кіровоградська обласна бібліотека для дітей ім. Т. Г. Шевченка
Відділ інформаційно-бібліографічних послуг та краєзнавства**

Календар знаменних і пам'ятних дат краю на 2018 рік

**Кропивницький
2017**

Відповідальна за випуск: Ліпей О. В.

Укладач: Рубленко Г. В.

Комп'ютерна верстка: Лукіних О. О.

Січень

1 – **65** років від дня народження (м. Олександрія) **Попова Олега Володимировича** (1953), поета-пісняра, фольклориста, етнографа, краєзнавця, лауреата обласної краєзнавчої премії ім. В. М. Ястребова (2003).

3 – **105** років від дня народження **Рибак Натана Самійловича** (1913-1978), українського письменника. Народився в с. Іванівка Новоархангельського району.

6 – **120** років від дня народження **Сосюри Володимира Михайловича** (1898-1965), поета. В 20-ті роки ХХ ст. вчився на військових курсах в Єлисаветграді. Враження того часу знайшли втілення в автобіографічному романі «Третя рота» (1926, надрукований 1980), поемі «Махно» (1928-1991).

8 – **130** років від дня народження **Юри Гната Петровича** (1888-1966), актора, режисера, одного з фундаторів українського театру. Народився в с. Підлісне Олександрівського району.

8 – **80** років від дня народження **Стуса Василя Семеновича** (1938-1985), геніального українського поета. Вчителював в с. Таужному на Гайворонщині.

8 – **74-та** річниця визволення м. Кропивницького від німецького окупаційного режиму.

9 – **95** років від дня народження **Чичибабіна (Полушина) Бориса Олександровича** (1923-1994), поета. Дитячі роки пройшли у м. Кіровограді. У 1946 засуджений за антирадянську діяльність на 5 років концтаборів.

10 – **135** років від дня народження **Толстого Олексія Михайловича** (1883-1945), російського письменника. Перебування у Єлисаветграді (1918) під час громадянської війни знайшло відображення у повісті «Пригоди Невзорова або Ібікус»; романі «Емігранти», нарисі «Отаман Григор'єв».

11 – **100** років від дня народження **Яра Славутича (Жученка Григорія Михайловича)** (1918-2011), поета, письменника, літературознавця. Народився на хуторі Жученки поблизу с. Гурівка Долинського району. Після

Другої світової війни жив в еміграції. Автор 10 книг поезій, 7 монографій, мемуарів.

28 – **115** років від дня народження *Мейтуса Юлія Сергійовича* (1903-1997), композитора, керівника одного з перших джаз-бендів України (1924). Народився в м. Єлисаветграді. Автор 15 опер, 400 романсів та інших творів. Народний артист УРСР (1973), лауреат Державної премії УРСР імені Т. Г. Шевченка (1991).

28 – **90** років від дня народження *Логвиненка Віталія Андрійовича* (1928-1990), прозаїка. Народився в с. Дическулове Новоукраїнського району. Автор 9 романів, 10 книжок оповідань і повістей.

31 – **80** років від дня народження *Мороза Валентина Леонідовича* (1938-2013), поета. Народився у м. Кіровограді. Автор понад 10 книг поезій. Перша збірка віршів «Говоріть, колоски, говоріть» побачила світ у 1962 році.

Лютий

16 – **65** років від дня народження (с. Вільхове Благовіщенського району) *Куценка Леоніда Васильовича* (1953-2006), літературознавця, дослідника літератури рідного краю. Відкрив широкому загалу творчість Є. Маланюка, Ю. Дарагана, Я. Івашкевича та інш. Лауреат обласної літературної премії ім. Є. Ф. Маланюка (2002), лауреат обласної краєзнавчої премії ім. В. М. Ястребова.

18 – **120** років від дня народження (м. Єлисаветград) *Гершаника Романа Васильовича* (1898-1984), живописця і графіка. Твори зберігаються у Третяковській галереї, у художніх музеях Мінська, Ташкента, Миколаєва, Ростова. Ілюстрував та оформляв книги для видавництва «Детгиз», журналу «Мурзилка».

24 – **55** років від дня народження (с. Бірки Олександрівського району) *Кірмана Віктора Григоровича* (1963), художника-реставратора. Автор близько 20 наукових праць. Реставрував експонати Національного музею історії України.

Березень

2 – **65** років від дня народження *Зубицького Володимира Даниловича* (1953), українського композитора, диригента, піаніста. Автор опер, симфоній, концертів для симфонічного оркестру. Заслужений артист України. Навчався у Знам'янській дитячій музичній школі, син уславленого фітотерапевта, уродженця Кіровоградщини Данила Зубицького (1924-2003).

4 – **75** років від дня народження *Литвина Миколи Степановича* (1943), кобзаря, композитора, письменника, журналіста. Народився в с. Федорівка (станція Помічна) Новоукраїнського району (нині Добровеличківського р-ну). Голова Спілки Кобзарів України (1991). Заслужений артист України (1989). Автор низки повістей: «Лети, павутинко!» (1997), «Струни золотії» (1994), «Артем Ведель» (1997) та інших творів.

5 – **75** років від дня народження *Клочака Григорія Дмитровича* (1943), літературознавця, критика, публіциста. Живе і працює в м. Кропивницький. Автор більше півтора десятка книг (монографій, посібників, публіцистики).

12 – **130** років від дня народження *Макаренка Антона Семеновича* (1888-1939), педагога, письменника. У 1911-1914 рр. працював викладачем у залізничному училищі м. Долинська. Автор творів «Педагогічна поема», «Прапори на баштах».

17 – **120** років від дня народження (м. Єлисаветград) *Каневського Амінодава Мойсейовича* (1898-1976), художника. Понад 40 років малював карикатури для журналу «Крокодил» (1936-1976), проілюстрував багато дитячих книг. У 1968 привозив у Кіровоград виставку своїх творів.

24 – **135** років від дня народження (м. Знам'янка) *Товстоноса Віталія Павловича* (1883-1936), українського письменника (псевдонім В. Таль). Автор 13 п'єс, збірок повістей та оповідань, член літературної організації «Плуг».

25 – **105** років від дня народження *Козаченка Василя Павловича* (1913-1995), прозаїка. Народився у смт. Новоархангельську. Твори (романи та повісті) виходили у чотирьох томах (1980). Лауреат Державної премії УРСР ім. Т. Г. Шевченка (1971).

28 – **70** років від дня народження *Славинського Миколи Борисовича* (1948), критика, прозаїка. Народився в с. Павлівка Світловодського району.

30 – **100** років від дня народження *Жолдака Олеса Івановича* (1918-2000), поета, гумориста, перекладача. Народився в с. Верблюжка Новгородківського району.

Квітень

2 – **70** років від дня народження *Кобзаря Василя Гавриловича* (1948), поета. Народився у смт Олександрівка. Автор збірок «Ожинова криниця»(1992), «Черемховий дощ»(1992).

7 – **80** років від дня народження *Загравенка Анатолія Романовича* (1938), поета. Народився у смт Новоархангельську. Автор багатьох збірок поезій. На дитячу аудиторію розрахована збірка «Україна зачекалася на вас».

10 – **85** років від дня народження *Близнеця Віктора Семеновича* (1933-1981), прозаїка. Народився в с. Володимирівка Компаніївського району. Один із основоположників реалістичної дитячої літератури.

12 – **130** років від дня народження (м. Єлисаветград) *Нейгауза Генріха Густавовича* (1888-1964), піаніста, генія фортепіанної педагогіки. Доктор мистецтвознавства, професор. Серед учнів – С. Ріхтер, Е. Гігельс, Я. Зак.

14 – **65** років від дня народження *Каретного Анатолія Дмитровича* (1953), поета. Народився в с. Крупське Кіровоградського району.

15 – **80** років від дня народження *Коржа Віктора Федоровича* (1938-2014), поета, літературознавця. Народився у м. Бобринці. Автор багатьох поетичних книг. Лауреат літературної премії ім. А. Малишка.

15 – **80 років** від дня народження (с. Сасівка Компаніївського району) *Матівоса Юрія Миколайовича* (1938), журналіста і краєзнавця. Лауреат обласної краєзнавчої премії ім. В. М. Ястребова (1996). Автор книг «Місто над сивим Інгулом» (2004), «Вулицями рідного міста» (2008) та ін.

Травень

7 – **130** років від дня народження *Дон Амінадо (Шполянського Амінада Петровича)*, (1888-1957) поета, сатирика, мемуариста. Народився у м. Єлисаветграді, навчався в Єлисаветградській гімназії. Спогади про місто знайшли своє відображення у книзі спогадів «Поезд на третьем пути» (1954) та в низці віршів.

11 – **110** років від дня народження (с. Липове Новогеоргіївського району) *Чигирин Віталія Єлисейовича* (1908-1937), українського письменника. Автор роману «Квітень» (1937) та декількох книг оповідань і повістей. Репресований у 1937 році і розстріляний за звинуваченням в приналежності до української націоналістично-фашистської терористичної організації. Реабілітовано 27 лютого 1957 року.

15 – **75** років від дня народження (с. Інгуло-Кам'янка Новгородківського району) *Шаповалова Сергія Гавриловича* (1943), живописця. Член Національної Співки художників України. Лауреат обласної мистецької премії ім. О. О. Осмьоркіна (2006). Живе і працює в Кропивницькому.

Червень

3 – **130** років від дня народження (м. Єлисаветград) **Кропивницької Олександри Марківни** (1888-1969), співачки (сопрано), дочки Марка Кропивницького. Співала у Ростовській і Харківській операх (1920-1923) та Народному Домі в Ленінграді (1929). Дієво пропагувала українську музику, виконувала твори композиторів М. В. Лисенка, К. Стеценка, Я. Степового.

9 – **140** років від дня народження **Мар'яненка (Петліщенка) Івана Олександровича** (1878-1962), актора, режисера, педагога. Народився на хуторі Сочеванів, поблизу с. Мар'янівка Бобринецького району. Племінник М. Л. Кропивницького, починав у трупі дядька. Автор книг «Минуле українського театру» (1953), «Сцена, актори, ролі» (1964).

13 – **70** років від дня народження (м. Кіровоград) **Дворського Анатолія Михайловича** (1948-2010), художника декоративно-ужиткового мистецтва (кераміка, графіка, дизайн). Жив і працював в Кропивницькому. Розробляв тему язичницької, дохристиянської культури, етнічних історичних мотивів.

18 – **90** років від дня народження **Плачинди Сергія Петровича** (1928-2013), прозаїка, публіциста, критика. Народився в с. Шевченкове Кіровоградського району. Автор книг-розвідок «Міфи і легенди Давньої України» (2006), «Лебедія. Як і коли виникла Україна» (2005), «Як українські міфи по світу розійшлися» (2009).

24 – **120** років від дня народження **Олени Журливої (Котової Олени Констянтинівни)** (1898-1971), поетеси. Жила і вчителювала у м. Кропивницькому. Олену Журливу арештували за «агітацію проти радянської влади» і відправили до таборів, де знуцання й важка фізична праця в суворому кліматі підірвали її здоров'я. Відомі збірки поезії «Земля в цвіту», «У нашої Наталі», «Хто знає, як рік минає», «Голуби», «Червоне листя».

27 – **170** років від дня народження **Рябкова Павла Захаровича** (1848-1927), культурно-громадського діяча етнографа, фольклориста, історика, статистика. Жив і працював у м. Єлисаветграді. Один із засновників першої громадської бібліотеки та краєзнавчого музею нашого міста.

Липень

1 – **105** років від дня народження (м. Новомиргород) **Біби Петра Микитовича** (1913-2002), поета. Працював головним редактором газети «Культура і життя» (1965-1972). Автор 12 книг поезій. Почесний громадянин м. Новомиргорода.

7 – **120** років від дня народження (м. Єлисаветград) **Кобця Ригора** (справжнє прізвище **Михайло Мусійович Драч-Сандига**) (1898-1990), білоруського письменника, драматурга. Навчався у Єлисаветградському земському реальному училищі (1910-1917). Один із засновників білоруського театру і кіно, ініціатор створення республіканської кіностудії, для якої написав сценарії перших білоруських звукових фільмів. Репресований, у радянських концтаборах провів 19 років. Реабілітований 1960. Автор повісті «Ноїв ковчег» (1964) про табори ГУЛАГУ.

8 – **120** років від дня народження **Лангемака Георгія Еріховича** (1898-1938), інженера ракетної техніки, одного з творців «Катюші». Увів у науковий обіг термін «космонавтика». Дитячі та юнацькі роки пройшли у Єлисаветграді. У 1938 році винахідника репресовано і розстріляно.

13 – **70** років від дня народження (с. Голикове Олександрівського району) **Куценка Петра Іларіоновича** (1948), українського поета. Жив і працював у Чернігові. Автор декількох книг поезій, збірки віршів для дітей «Пісні безсонного джмеля» (1992), «Біля криниці-журавля» (2005), «Перепелова сопілка» (2007).

Серпень

6 – **70** років від дня народження **Корінь Антоніни Михайлівни** (1948), поетеси. Живе у м. Кропивницькому. Бібліотекар за фахом, довгий час працювала в обласній бібліотеці для дітей та ОУНБ ім. Д. І. Чижевського. Видала книги для дітей «Веселі дрібнички із сімейної скарбнички» (1994), «Чому у сойки крила голубі» (2003), «Як стати другом» (2010), «Як Данусь у Трускавці «козакував»» (2012).

6 – **65** років від дня народження **Корепанова Олексія Яковича** (1953), прозаїка, фантаста. Живе і працює в м. Кропивницькому. З 1992 по 2007 був редактором журналу «Порог». Автор 6 фантастичних романів, багатьох повістей та оповідань.

7 – **80** років від дня народження **Кримського Анатолія Анатолійовича** (1938-2016), поета. Народився у с. Триліси Олександрівського району. Художній керівник Олександрівського районного літературно-мистецького об'єднання «Крила» (2009-2016). Вірші для дітей надруковані у посібнику з літератури рідного краю «Із цілющих джерел рідного краю» (1999).

16 – **85** років від дня народження (Підлісне (колись с. Федвар) Олександрівського району) **Авдієвського Анатолія Тимофійовича** (1933-2016), українського хорового диригенту, композитора, педагога, Героя України, Лауреата Національної Премії ім. Т. Г. Шевченка. З 1966 – художній керівник і головний диригент Державного заслуженого академічного українського народного хору ім. Г. Верьовки.

26 – **65** років від дня народження *Коцара Леоніда Івановича* (1953-2011), поета, ліквідатора аварії на ЧАЕС. Народився в с. Павлівка Маловисківського району. Автор кількох поетичних збірок «Мамина бузкова світлиця», «Жнива мого літа», «Неспалимі мости».

26 – **145** років від дня народження Красицької Катерини Максимівни (1873-1974), онуки Тараса Шевченка по сестрі Катерині. Її батько – син старшої сестри Кобзаря. Разом з дочкою Антоніною Вереміївною заснувала в м. Знам'янці музей Т. Г. Шевченка «Тарасова світлиця».

Вересень

5 – **70** років від дня народження *Баранової Любові Олександрівни* (1948), поетеси. Народилася в с. Гурівка Долинського району. Авторка поетичних збірок «Воскресаю в степах» (1995), «Пелюстки любові» (1996), «Сонячні стежини» (1998), «На крилах світлої мети» (2001), «Тріумф і тиша» (2004). Багато віршів покладено на музику.

8 – **65** років від дня народження *Забілястої Лідії Леонідівни* (1953), співачки. Народилася в с. Олено-Косогорівка Кіровоградського району. З 1979 року – солістка Київського театру опери і балету ім. Т. Г. Шевченка (Національної опери). Народна артистка УРСР (1985).

16 – **100** років від дня народження (с. Могильне Гайворонського району) *Маруніч Ольги Іванівни* (1918-1965), поетеси, педагога, журналіста. Автор збірки поезій «Цвіт на калині» (1959). Багато віршів покладено на музику.

26 – **125** років від дня народження *Годованця Микити Павловича* (1893-1974), байкаря і перекладача. Народився в с. Вікнина Гайворонського району. Помітним внеском в розвиток української байки стали книги «Байки» (1957), «Заяча математика» (1961), «Конвалія і Лопухи» (1966), «Талановита Тріска» (1967).

28 – **100** років від дня народження *Сухомлинського Василя Олександровича* (1918-1970), педагога, письменника. Народився в с. Василівці Онуфріївського району. Праці і твори видані 53 мовами народів світу. У 1989 засновано Міжнародне товариство послідовників В. О. Сухомлинського, у 1990 створено Українську асоціацію ім. В. О. Сухомлинського. Перевидання збірок дитячих творів: «Вогнегривий коник» (2007), «Квітка сонця» (2009), «Бути людиною» (2013), «Найгарніша мама» (2013), «Всі добрі люди – одна сім'я» (2015), «Я розповім вам казку...» (2016).

29 – **70** років від дня народження *Кондратенко-Процун Валентини Фоківни* (1948), поетеси. Народилася в с. Димине Маловисківського району. Вчителювала на Кіровоградщині. Лауреат обласної літературної премії

ім. Є. Маланюка за книгу «Жнива Магдалини» за 2016 рік. Член Національної спілки письменників України з 2017.

24-30 – обласне театральне свято «**Вересневі самоцвіти**».

30 – **60** років від дня народження (с. Водяне Добровеличківського району) **Шевченка Сергія Івановича** (1958-2015), історика, архівіста, краєзнавця. Працював директором Державного архіву Кіровоградської області, викладав в ЦДПУ ім. В. К. Винниченка. Лауреат обласної краєзнавчої премії ім. В. М. Ястребова (1996). Автор багатьох праць з історії рідного краю для школярів, співавтор посібника «Історія рідного краю» (2001), автор нарисів з історії міста «Українська доля Нової Сербії» (2004).

Жовтень

3 – **90** років від дня народження **Шурапова Володимира Петровича** (1928), поета, прозаїка, публіциста, театрознавця. Народився у нашому місті. Працював журналістом, завідувачем літературної частини театру ім. М. Л. Кропивницького. Автор 10 книг, текстів понад 120 пісень. Театру корифеїв присвятив розвідку «Марко Кропивницький та його спадкоємці» та безліч статей. На дитячу аудиторію розраховані книги «Гавроші із Балашівки» (1995) «Земний уклін тобі, солдате» (2005), «Як нам болить за тебе, Україно...» (2008).

3 – **95** років від дня народження **Братченка Івана Григоровича** (1923), публіциста, прозаїка. Народився в с. Головкивка Олександрійського району. Автор книг, нарисів, оповідань та повістей «Нашли свою судьбу» (1980), «Ровесники» (1983), «Мужество» (1985), «Огонь ведут «катуши» (1985), «Пулемётчики» (1986), «Такая она война» (1988), «Ему выпало жить» (1990) та інших. Двічі лауреат журналістської премії імені Юрія Яновського.

4 – **95** років від дня народження **Петрова Івана Семеновича** (1923-1990), художника, що працював у жанрі історично-батального живопису. Народився в с. Миронівка Світловодського району. Учасник Другої світової війни. Заслужений художник УРСР (1978).

14 – **120** років від дня народження (м. Єлисаветград) **Пирогова Андрія Іоаннікійовича** (1898-1980), письменника-мемуариста. В'язень фашистських концтаборів, один із керівників повстання у таборі смерті Маутхаузен 5-7 травня 1945 р. Автор книг про пережите: «Этого забыть нельзя» (1961), «Крепость солдатских сердец» (1974) та ін.

20 – **75** років від дня народження **Танського Дмитра Івановича** (1943), поета. Народився в с. Надлак Новоархангельського району. Працював редактором Кіровоградської газети «Зоря». Друкується з 1970 року. Автор декількох книг поезій, сатири й гумору, текстів пісень.

27 – **80** років від дня народження *Білецької Неоніли Миколаївни* (1938), актриси з великої акторської династії Білецьких-Носсер. Народилася у м. Знам'янка. Уперше вийшла на сцену театру імені Марка Кропивницького в Кіровограді 7-річною дівчинкою з лялькою без руки і промовила свою найпершу акторську фразу: «У неї німець ручку відірвав»... У 1978 році присвоєно звання Народної артистки УРСР. Знялася в більш ніж 20 кінострічках.

Листопад

7 – **95** років від дня народження *Шульги Віктора Андрійовича* (1923-2005), поета, прозаїка, художника, журналіста. Народився у м. Кіровограді. Помітний слід у творчості Віктора Шульги як художника залишила шевченківська тематика.

10 – **115** років від дня народження *Масенка Тереня (Терентія) Германовича* (1903-1970), поета, журналіста, перекладача. Народився в с. Глоси Новоукраїнського району. Член літературної організації «Плуг». Автор спогадів про поетів, драматургів «розстріляного відродження». Після Другої світової війни спеціалізувався на творенні україномовних пісенних шлягерів. Автор більше 20 книг поезій, роману у віршах «Степ» (у двох книгах, 1938-1968).

26 – **160** років від дня народження *Загорського Івана Онукійовича* (1858-1904), українського коміка, сподвижника театру корифеїв.. Народився у м. Бобринець. Майстерно втілював образи флегматичних героїв, які зберігали спокій і серйозність у комічних ситуаціях.

Грудень

14 – **75** років від дня народження (с. Попівка Онуфріївського району) *Крюкової Неоніли Валеріївни* (1943), актриси, майстра художнього слова. Народна артистка УРСР (1985). Лауреат Державної премії УРСР ім. Т. Г. Шевченка (1989). Герой України (2008). Працює у Національній філармонії України. Знялась у фільмах: «На Київському напрямку» (1967, Ганна), «Пропала грамота» (1972), «Кайдашева сім'я» (1993, баба Параска).

17 – **105** років від дня народження *Горячко Лідії Григорівни* (1913-1993), перекладачки більше 50 художніх творів з болгарської мови. Народилася в смт. Вільшанка. У її перекладах українською мовою видані твори Д. Ангелова, М. Горчивкіна, С. Даскалова та багатьох інших болгарських письменників.

21 – **95** років від дня народження *Петрова Миколи Гавриловича* (1923-1999), прозаїка. Народився в с. Нова Прага Олександрійського р-ну. Друкуватися почав із 1940 р. Автор збірки оповідань «Перша заповідь» (1995), переклав з німецької художньо-документальну повість «Тихий фронт» (1995).

21 – **60** років від дня народження (с. Грушка Благовіщенського району) *Гурбанської Антоніни Іванівни* (1958), літературознавця, журналіста, культуролога, професора. Авторка більш двохсот статей з літературознавства, двох монографій, чотирьох навчальних посібників для студентів філологічних та культурологічних спеціальностей. Проректор з наукової роботи Київського національного університету культури і мистецтв.

30 – **100** років від дня народження *Голбштейна Матвія Абрамовича* (1918-1993), єврейського поета. Народився у м. Новоукраїнка. Учасник Другої світової війни. Автор збірок «Іскри» (1938), «З гвинтівкою в руках» (1946) – про події війни.